

Vreemd gedrag van een Blauwe Reiger

Door Jan P. Strijbos

Toen wij hier kwamen wonen, nu ruim veertig jaar geleden, hadden wij nog wat natuurruimte om ons heen. Onze woning, gelegen aan een doodlopend weggetje, dat in de wandeling meestal het Spreeuwenlaantje werd genoemd, was in de begintijd nog omgeven door bollenvelden, voor een deel braakliggend, volkstuinten, een flink brok weiland en open ruimte en het was eigenlijk vanzelfsprekend dat het aantal soorten vogels, dat in onze tuin en moestuin verscheen, veel groter was dan nu, waar wij thans aan alle kanten ingebouwd zijn geraakt. Dat is onvermijdelijk in de Randstad Holland en elk jaar wordt ons territorium kleiner en kleiner. Het feit dat wij thans met een veel te groot aantal landgenoten dienen te huizen op een te klein stuk grondgebied, is oorzaak van het ontstaan van tal van problemen, waarmede wij vroeger niet te maken hadden.

Omgeving

De nabije Haarlemmerhout met het hoogopgaande hout en het bos achter het 'Huis met de Witte Beelden', waarin de aantrekkelijke waterpartij van een bosvijver, waren natuurlijk een factor van grote betekenis voor de gevarieerdheid en de talrijkheid van de vogels, die onze tuin bezochten. Zo wipten vaak bosvogels over, zoals Grote Bonte Specht en Groene Specht en ook de kleine Boomkruiper, terwijl ook een eekhoortje die zo af en toe de voedertafel bezocht, stelling afkomstig was uit de Haarlemmerhout. Nu heb ik een lijstje gemaakt van de soorten vogels, die wij zo in onze tuin mochten waarnemen. In totaal is dat een rijtje geworden met precies 75 namen. Een flink aantal was wel niet een bezoeker van ons territorium, maar betrof soorten die zich ophielden op de bollenvelden en de volkstuinten rondom ons huis. Daar waren heel bijzondere figuren bij. Zo kregen wij eens een Roerdomp in het vizier en ook zagen wij eens een jonge Kwak achter in onze tuin scharrelen. Buizerden zag ik nog al eens op mooie lentedagen rondcirkelen, als ik in de moestuin aan het werk was en even de spade liet rusten en mijn ogen de wolkengevaarten volgden die langs de voorjaarshemel dreven. En niet zelden moest ik luisteren naar de Grauwe Ganzen als deze gakkend overtrokken. Een keer ontdekte ik zelfs een kleine vlucht Kraanvogels, die over koerste.

Rijke tuinbevolking

Maar ook in de tuin zelf verschenen soms niet alledaagse bezoekers. Zo kwam er eens een Watersnip bij het vijvertje en eveneens op een keer een Waterral. Ook een Houtsnip mocht ik toevoegen aan het lijstje van vogels, die onze tuin bezochten. Dan een IJsvogel, die kwam kijken of er ook een visje was te verschalken in het vijvertje. Een Fazant op de voedertafel was natuurlijk ook een vreemd schouwspel. Als de vorst inviel, verschenen er Ringmussen en ook vaak de Kuifleeuweriken. Dan hadden wij ook kans op een Waterhoentje en in de strenge winter van 1965 liep er plotseling een Meerkoeft over het gazon. Toen verscheen er ook een Torenavalk. Die laatste voerden wij met slachtafval van de slager, en dat lukte. Elke dag was de stootvogel present en om deze nu te filmen, pootte ik mijn schuiltentje in de tuin en wierp wat voedsel op de gewenste afstand van mijn schuilplaats. Ik had niet lang te wachten en toen ik de volgende dag nog een aanvulling wilde maken en ik mijn schuiltentje wilde betrekken, bleek de Torenavalk een shelter gevonden te hebben tegen een zware sneeuwbuï en zat prinsheerlijk in mijn tentje. En ik stond er buiten...

Broedvogels

Als broedvogels in de tuin noteerde ik in de loop der jaren Merel, Zanglijster, Vink, Groenling, Putter, Fitis, Gekraagde Roodstaart, Kool- en Pimpelmee, Spreeuw en Huismus en enige jaren achtereens nestelde er een paartje Witte Kwikstaarten in de klimop tegen het huis. Heel lang geleden ontdekten wij zelfs een nestje van een Spotvogel in een vlierboom en ook hadden wij een jaar met een nest van een Grasmus. Toen drong er nog nachtegalenzang tot ons door uit het bos achter het Huis met de Witte Beelden en zwierden er in de zomerdag nog vleermuizen door de avondlucht en hadden wij vaak een kolibrivlinder in de tuin. Het vijvertje zat toen nog tjokvol met kikkers, en egels kuierden in de schemering door de tuin en kwamen trouw af op het schoteltje melk, dat wij ge-

reed zetten. Maar op een kwade dag kwamen er mensen die grondboringen gingen verrichten. Er verrezen huizen op het gebied van de volkstuinders en op de bollenvelden verrees een wolkenkrabber van een flat omhoog. De bewoners brachten katten mee en thans marcheren er elke dag zes, zeven katten door onze tuin. Mijn vrouw tracht ze te verdrijven met de tuinslang, maar zonder resultaat. Het werd al armer en stiller in onze tuin en alleen de Merels, de Huismussen en de Spreeuwen houden dapper vol, evenals de Turkse Tortels, die men in Amsterdam zo kernachtig 'antenne-duifjes' noemt (zie ook pag. 938).

Reigerbezoek

Er ging nauwelijks een jaar voorbij of wij kregen ook bezoek van een Blauwe Reiger. Dat is dan vooral het geval, als het gaat winteren en de vorst invalt. Dan komt er gebrek, speciaal voor de vogels die voor hun voedsel aangewezen zijn op open water. Dat zijn dan Roerdompen, IJsvogels en Blauwe Reigers, en als de vorst lang aanhoudt, dan komen ook de Meerkoeten in de knel.

Even voor de Kerst verscheen er nu een Blauwe Reiger en vatte post bij de vijverrand. Enkele keren zagen wij hoe hij een flinke kikvors wist te bemachtigen. Kikvorsen, waarop ik juist zo zuinig ben. Zij waren nog half in de winterdommel en weinig actief, ofschoon zij wel wat tegenspartelden als ze levend naar binnen gingen. Wij haalden wat slachtafval bij de slager en ook bij de poelier. Aanvankelijk vloog hij meteen weg als wij de tuin deur openden en de tuin ingingen om het voedsel uit te strooien. Maar na een dag of wat raakte hij blijkbaar vertrouwd met ons verschijnen en bleef bij de vijver staan. Wel uiterst voorzichtig en op stel en sprong om de lucht in te gaan.

Een Blauwe Reiger is van huis uit ril en schuw en wantrouwend. Wij hebben onze reiger een naam gegeven, maar als ik 'Janus' roep reageert hij niet. Het is een jong exemplaar, geboren in de lente van 1973 en ik vermoed dat hij stamt uit de kolonie van 'Berkenrode', een buitenplaats hier vlakbij, waar zich in de laatste jaren een steeds groeiende kolonie heeft gevestigd.

Janus staat nu elke dag urenlang in onze tuin en het heeft er alles van dat hij nu weet dat hij hier zijn kostje kan ophalen. Tot onze verbazing at hij ook van het brood, bestemd voor de Spreeuwen en de Huismussen. Dat doet hij echter alleen als hij werkelijk honger heeft, en als hij pas een flinke portie slachtafval naar binnen heeft gewerkt, laat hij het brood links liggen en taalt er niet naar. Nog wonderlijker is het dat hij ook een sinaasappel, die wij hadden afgekeurd en in



'Janus', onze hule-Blauwe Reiger bij zijn stekkie in onze tuin. Februari 1974

Foto: Jan P. Strijbos

twee helften in de tuin hadden geworpen, probeerde naar binnen te werken. Hij ging met zo'n helft naar de vijver, dompelde de halve vrucht steeds in het water en at er werkelijk iets van. Ook sc'illen van appels en klokhuizen, die wij voor de Merels en de Spreeuwen hadden bestemd, werden door de Blauwe Reiger naar binnen gewerkt. En dat vinden wij voor een reiger wel heel opmerkelijk. Wie heeft er wel eens meer gezien dat een reiger brood en vruchten eet?

● Jan P. Strijbos, 'De Schollevaer', Claus Sluterweg 2, Heemstede



Waterral bij aas. Zuidelijk Flevoland, 26 januari 1974

WATERRAL EET AAS

Verscheidene jaren achtereenvolgend voederen wij vogels op afgelegen plaatsen. Bij die voederplaatsen is een kleine observatiehut geplaatst en wekelijks worden er wat dode kippen neergelegd. De bezoekers van de verschillende voederplaatsen zijn afhankelijk van de biotoop. Op een voederplaats in de Boswachterij Kootwijk komen regelmatig Buizerden, Eksters en Gaaien. In de polder Arkemheen bij Nijkerk kregen we steeds een Blauwe Reiger op de voederplaats.

Deze winter hebben we ook een voederplaats in het riet van de nieuwe polder Zuidelijk Flevoland. Naast Buizerden, Torenvalken en Bonte Kraaien behoort ook de Waterral tot de regelmatige bezoekers van deze voederplaats. Op de zaterdagen 26 januari, 2 en 9 februari 1974, 's morgens van 8-12 uur hebben we de Waterral regelmatig op de voederplaats gezien. De vogel eet veel stukjes vet en lever. Breekt er een groot stuk af, dan wordt het meteen tussen het riet gesleept en daar opgepeuzeld. Op zo'n zaterdagmorgen komt de Waterral zes- tot achtmaal op de voederplaats. Omdat er in de literatuur niets staat wat betreft het eten van aas door de Waterral, leek ons dit vermeldenswaard.

● G. de Graaff, Vliegersvelderlaan 30, Barneveld

Dat Waterrallen zich voeden met kadavers is reeds vaker beschreven. Ja, soms slikken zij zelfs wel eens levende dieren in. Zoals de kraaien en meeuwen de opruimers van het strand, duin en vuilnisbakken zijn, zo zou men de Waterral de opruimer van het moeraslandschap kunnen noemen. Red.